

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătațe pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 54.
Epistolele nefrancate se refușă. Articol nepublicat nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Dreptul electoral.

— Articol final. —

VI.

Vom cere deci și noi, pentru-că 'l avem în program, sufragiul universal, așa cum l'am cerut în trecut, pe seama tuturor acelor care aduc jertfe și fac servicii statului, fie în bani, fie în sânge; *eu vom cere până ni-se va da.* Avem însă să 'l cerem, nu pentru-că 'l cer socialistii, cu cari poporul nostru nu pôte să facă cauză comună, cum recomandă acum de curând una din foile românești, și nu pentru-că l'a scris pe steag domnul actual ministru de interne *Kristóffy*, ale cărui planuri adevărate în jurul acestei cestiuni nimeni nu le cunoște, ci pentru-că *asa pretinde dreptatea.* Nu 'l cerem pentru noi, ci pentru toți cetățenii statului, fără deosebire de naționalitate, prin urmare nu pentru a ne întări pe noi și a slăbi pe alții, ci pentru a întări temeliiile statului, chemând la împreună conlucrare întru dezvoltarea acestuia toate elementele bune și sănătoase.

Cerând însă sufragiul universal în fața publică ce se ține tocmai acum cu alegătorii români, nu trebuie să uităm, că nu sufragiul universal formează pedecă și face, ca noi să nu fim reprezentati în dietă așa cum ar trebui să fim reprezentați, ci în prima linie *lipsa de organizare și de disciplină în cercurile noastre proprii.*

Am dori deci, ca sufragiul universal să fie pretutindenea numai pretext pentru convocarea și ținerea întrunirilor, ear' adevăratul lor scop să fie *pregătirea terenului de luptă pentru alegerile viitoare*, cari după toate probabilitățile nu sînt departe. La earoă, cel mult la primăvară va fi chemată de nou țara la urnă pentru a face alegeri pentru dietă, și ar fi rușine pentru noi, dacă nici de astădată nu am putea eși învingători în mai multe decât numai în opt cercuri electorale, după ce majoritatea sigură a alegătorilor o avem (după socotela noastră) în 30 de cercuri electorale. Va să zică, dacă hărnicia noastră nu va fi și la alegerile viitoare atât de slabă ca în trecut, va trebui să trimitem 30 de deputați naționali la dietă, fără a avea sufragiul universal, de care de altcum nu vom avea nici un folos dacă arondarea cercurilor nu se va face mai cu dreptate, mai ales în Ardeal.

Să organizăm deci partidul în fiecare cerc electoral în care posedem majoritatea voturilor, și se disciplinăm poporul, și mai ales pe cei ce 'l conduc, preoții, învățătorii, fruntașii de la sate, ca la viitoare alegeri să nu se mai comită acte de desertare ori de trădare, față de steagul și cauza națională, ca în trecut! Chiar și candidații ar pute să fie stabiliți din vreme pentru fie-care cerc electoral, însă mai cu multă precumpănire și cu mai bun noroc de cât în rîndul trecut, pentru-că isbânda în mare parte e legată de persoana candidatului. Și am dori, ca în ce privește candidarea, ambițiunii personale să fie lăsate la o parte, și stăruințe să se pună din toate părțile, ca să fie candidați și să primescă candidatura *cei mai buni și mai harnici* ai nostri, cari pot și știu să 'și deschidă gura în dietă totdeauna când cere trebuința și interesele poporului român, oameni cari pot să țină concurența cu Magiarii din parlament, de talia unui Apponyi, Tisza și alții.

Cu cât mai mulți și mai harnici deputați naționali vom scoate din urnă la alegerile viitoare, cu atât mai frumoasă va fi lupta ce o vor da acestia în dietă, în chestia sufragiului universal și a arondării după dreptate a cercurilor electorale. Pentru-că aceea se nu o credă nimeni, că votul universal îl va da dl Kristóffy, ori altcineva, pe altă cale, nu pe cale parlamentară, eșit din voia corpurilor legiuitoare. Pentru dl Kristóffy și pentru guvernul din care face dsa parte votul universal e astăzi numai punct de program, pentru a atrage lumea în jurul seu la proximele alegeri și a-i da majoritatea parlamentară. Că

după-ce va avea majoritatea (dacă o va avea) va mai căuta ore guvernul să 'și realizeze acest punct de program ori nu, e altă întrebare. Noi tare suntem aplecați a crede că — *nu!* Ear' și dacă da, proiectul de lege ce 'l va prezenta parlamentului la nici un cas nu are să fie favorabil naționalităților nemagiare, cu tot votul universal trecut în el. Și tocmai de aceea vom avea trebuință de deputați cu bune pregătiri și cu multă energie pentru a'l combate din punctul de vedere al dreptului și dreptății.

Pentru-că noi, după-cum am spus, numai drept și dreptate voim, nimic alta. Și tocmai de aceea am dori, ca nu numai votul universal să fie ventilat în întrunirile publice ale alegătorilor români, ci și celalalt principiu mai nou isvorit din noțiunea dreptului electoral: *representarea minorităților.* S'a aflat adecă din partea celor iubitori de dreptate, că nici cu votul universal nu se pôte forma parlamentul astfel, ca să fie expresiunea fidelă a voinței popoarelor țerii, căci zeci de mii rămân și cu votul universal nereprezentati în parlament, — și s'a acceptat (deocamdată în Belgia) *representarea minorităților.* Un exemplu ne va lămurii asupra acestui nou postulat al dreptății. Se zicem, că votarea pentru deputați la dietă se face în secret, la comune, însă după comitate. În comitatul outare sunt de ales 5 deputați. Fie-care alegător votază pentru 5 candidați deodată. Se adună voturile și se constată, că s'au dat 50.000 voturi, dintre cari o listă a înrunit 30.000, ear' ceealaltă a rămas în minoritate cu 20.000 voturi. Se proclamă aleși cei 5, pentru cari au votat 30.000 alegători, ear' ceilalți 20.000 alegători rămân nereprezentati în dietă. Ceea-ce însă nu e cu dreptate. Cu dreptate este, ca numai *trei* să fie proclamați aleși din lista primă, și *doi* din lista a doua, în proporția lor date. Asta ar fi *representarea* a intereselor întregii populații, și ajungem prin *representarea* a cășilor.

Incheiem. Se cerem votul universal, fără restrîngere, pentru toți aceia cari au de împlinit datorințe față de stat, dar' se cerem cu mult mai insistent o *arondare dreaptă* a cercurilor electorale, pentru-că nedreptatea comisă față de noi *aci* reșede. Să nu punem pedeci însă nici acelor cari voesc numai *lărgirea* dreptului electoral, pentru-că pentru noi și de aci se naște favor, dacă se decretază *unificarea censului* și o nouă arondare a cercurilor electorale. În urmă să propagăm și ideia *representării minorităților*, dacă nu pentru alta, numai pentru-ca noi să fim cei dintâi cari am îmbrățișat ideia în statul acesta, întocmai cum noi am fost dintră primii cari au început și lupta pentru *votul universal.*

Alegeri nouă. Ziarele caristau apröpe de guvern și sunt bine informate ne spun, că guvernul, pentru a'și pute împlini misiunea, are lipsă de majoritate parlamentară, pe care trebuie să si-o formeze. Prin urmare se vor face alegeri nouă, cât mai curînd!

La Viena. Ministrul-prezident baronul Ejdorffy a plecat Mercuri la Viena în urma invitației primite de la M. Sa. A fost primit eri, Joi, în audiență, la ora unu. Baronul Ejdorffy a prezentat de aci dată de nou M. Sale proiectul de lege despre sufragiul universal, spre prealabilă încheiere.

Memorandul Sașilor. În chestia celor două ordonanțe, prin cari ministrul de culte și instrucțiune publică introduce limba magiară în școlile populare confesionale și în pedagogii în măsura care le periclitază caracterul confesional și național, consistoriul bisericii evanghelice din Ardeal s'a adresat cu memorandum binemotivat către Maiestatea Sa Regele apostolic al țerii, cerînd să fie oprită executarea ordonanțelor, după ce le lipsește *baza legală.* Vom da memorandum în întregime în numărul viitoriu.

FOIȘORĂ

Originea Romînilor.

De deschidere, ținută în seminarul Andreian de introducere în cursul: „Istoria bisericească a Romînilor”.

De Dr. I. Lupas.

Domnule!

Din îndrăgirea celor mai mari uroci ale noastre, cu chemarea de a deslășura misterul D.V. într'un curs, după puțină meditație și încheiet, cele mai însemnate epoci ale trecutului nostru național bisericesc. Zăcăm, fiind-că dîndu-mî perfect sama de gravitatea problemei, în fața căreia mă sflu, nu mă pot amăgi cu credința, că v'aș putea să mai mult decît atîta; d. p. un tablou complet și bine rotunzit despre întreg trecutul nostru românesc.

Înaintea însă de a purcede la muncă, ce ne îndrăgim, cred că nu săvîrșesc lucru de mare, cerînd a vă atrage, în deosebi, atențiunea asupra acestui studiu, importanța și complexitatea căreia să impune, în mod neîndoielnic.

Istoria națională-bisericească, cuprînzînd o considerabilă parte din viața sufletescă a neamului nostru, trebuie să ocupe locul de

frunte între studiile chemate a contribui la formarea caracterului, la întărirea legăturilor de continuitate cu trecutul și a celor de unitate cu întreg neamul românesc: la trezirea unei vieți naționale conștiente. Vom urmări de 'l cu interes fazele de dezvoltare ale bisericii românești de pretutindeni; vom îndrepta însă cea mai mare parte a timpului, ce ne stă la dispoziție, și a atențiunii noastre asupra trecutului bisericii românești-ardele. Că 'l importanța istoriei bisericești, în special pentru noi Romîni ardeleni, devine cu atît mai mare, cu cît ea resumă întreagă viața noastră națională din trecut. Este deci echivalentă cu istoria națională, căreia trebuie să-i țină locul, între împrejurările în cari trăim.

Și cînd chem luarea aminte a D.V. asupra acestui studiu, am firma speranță, că dintre toate preocupările științifice, în cercul cărora vă învîrțiți, tocmai pentru istoria neamului și a bisericii noastre nutriți interesul cel mai viu. Nu vă va cădea deci cu greu să dați ascultare chemării, ușurînd greutatea problemei prin rîvna și dragostea, care trebuie să vă înd mne a cunoaște isprăvile înaintașilor noștri, prin jertfele și din vrednicia cărora am ajuns a fi, ceea-ce sîntem. Mai ales noi, tineretul, studînd istoria națională

trebuie să ne pregătim pentru viață, exercitîndu-ne memoria și judecata și încalzîndu-ne inimile la focul sfînt al iubirii de neam și de lege; acest necesar izvor de fapte glorioase, cari împodobesc multe pagini strălucitoare din cartea neamului nostru.

Ceea-ce este rațiunea pentru individ — scrierul enigmatîtor profund — este istoria pentru neamul omenesc. Numai prin istorie ajunge poporul la o depînă conștiință de sine. Istoria deci trebuie privită ca rațiunea sau conștiința enigmatîtoare a neamului omenesc. Interesul general și preponderant, ce ni-l inspiră, provine mai ales din faptul, că este o *afacere personală a neamului omenesc.*

Istoria, ca un profet al trecutului, e cel mai potrivit mijloc, prin care să poată cerceta și cunoaște așa numitul *clim social*, legea pe care să întemeieze, în toate ne mai conținutele sale fluctuații, societatea de azi. Ea este o *poslă* mare pentru omenirea întregă, care ne apare ca o ființă unică, urmărind unicul scop al culturii și al civilizației și trăind în veci, pentru-ca vecinic să învețe.

Mădulelor acestei ființe vecinice, singur-ticelor popoare și națiuni le e dat să lupte toate pentru acelaș scop, să alerge către acelaș ideal. Dar în cursul istoriei ele

întîmpină diferite obstacole, cari împiedcînd dezvoltarea lor naturală, produc civilizații diferite: unele mai înaintate, iar altele rămase înapoi. Pentru-că istoriile popoarelor — după o comparație veche, dar nimerită — sînt ca rîurile, alergînd toate către aceeaș mare, către marea uriașă și vecinică a culturii, în sinul căreia unele — găsindu-și marea bună — ajung mai curînd, altele mai cu înconjur și mai tîrziu, ori ele dispar oite-odată, pierzîndu-li-să cursul la aparență, pentru ca să să ivească iarăz undeva, pe alte tărîmuri, ca riul mitic al gîndirilor înalte: *Arethusa*, care în Grecia să ascundea sub pămînt și în văile înfiorate ale Siciliei își scaldă iarăz valurile în bătaia razelor de soare.

Asemenea piedeci, cari ne-au ieșit calea progresului, asemenea întreruperi, cînd părea curmat firul tra'ului nostru, cite nu s'au succedat în decursul veacurilor întinse-cate, cînd lumea ab'a ne știa de nume!... Papiu l'arian a zis — și nu fără civînt — că istoria noastră e o *istorie de patimă.* A pătimit înfrîngerii și asuprii, a purtat multă vreme — pe unele locuri mai poartă și azi chiar — toată povara implacabilelor cîrmuirii streine, și nici de sfășie 'l 'întrînce n'a fost scuti ne mul nostru. Existența i-a fost adesea amenințată cu peire. Dar și din ruină,

Sărbările din Sibiu.

— Impresiile și părerile unui bucureștean. —
(Fine)

Totuși reprezentarea a avut succes. Cele două roluri de femei, gingașa Geta și trufașa Neera au fost încredințate surorilor Cosma. Dra Cosma ne a uimit prin inteligența desăvârșită cu care a interpretat rolul sclavei: atât grație, atât natural în gest, în intonație, în atitudine nu se vedea de cât la artiștea deprinsă cu rolurile de *ingenuă*. Mărturisesc, că nu mă așteptam la o interpretare atât de bună și că cu greu s-ar putea cere unei diletante și chiar unei artiste tinere, o mai mare pricepere în susținerea unui rol, ea aceea desfășurată de d-ra Cosma.

Nu mai puțin am admirat pe dna Lucia Cosma, care, după ce jucase două seri de de arându pe Mariôra (Florica Red. T. R.) Moșului Ciofrelan, ni se arătă în bogatele haine ale celebrei cântărețe. El casul aici se amintesc proverbul „Ce qe femme veut...”

Rolurile bărbaților au fost mai slabe, afară de tinutul Enescu, care în rolul lui Galus a avut câte-va scene bune. Trebuie să fim mai sever cu Bărsan, vechiul absolvent al Conservatorului din București, cu vreo câțiva ani de carieră și bursier al Societății pentru fond de teatru. Bărsan ne-a redat un Ovidiu foarte palid, nesigur, fals; sunt convins că nu așa l'a învățat de la Notara.

Mariôra Voiculescu, care a declamat într-un act: Balada strămoșilor, a fost foarte drăguță într-un frumos costum bănățean, care o prindea de minune; încolo...

Acești doi tineri artiști au fost mult mai bine în zilele următoare în piesa tradusă din italianește, a lui Rovetta: *Necinstiții*, jucată tot cu concursul câterva amatori inteligenți din Sibiu.

Ce plăcere mi-au făcut acești tineri ardeleni când i-am auzit spunând atât de limpede și de frumos versurile lui Alexandri și proza modernă, într-o românească curată, aproape fără accent provincial! Am înțeles de minune ce admirabil rol e destinată să jöce Societatea teatrală de dincolo în lupta pentru unitatea limbii române.

Ca un vis au trecut și acelea. Din ele mi-amintesc cu drag orele petrecute în casa venerabilului metropolit, o admirabilă vilă, așezată într-o grădină frumoasă, de unde admirai panoramă Carpaților, cu falnicul Negoiu-de-susupra tuturor, fermecătoare ospitalitate din casa domnei Rațiu, văduva ilustrului președinte al Comitetului Național și din casa fiicei sale, dna Rusu, soția neobositului președinte al Comitetului sărbătorilor, dr. Octavian Rusu.

Mi-amintesc serile petrecute împrejurul mesei la hotelul „Împăratul Romanilor” (de ce nu al Românilor) alături cu Lucaei, cu Mangra, cu Pop de Băsești, cu Mihail, cu Suciu, cu Domide, cu Rusu Srianu, români verzi tot unul și unul.

ca pasarea Phoenix din cenușa sa, a răsărit mai viguros și s'a înălțat strălucind în lumină din ce în ce mai vie și mai puternică grație extraordinarei vitalități, cu care s'a învestit Dumanseul îndurătorilor. Numai aceste vitalități uimitoare avem să mulțumim, că, deși trecând prin attea vicisitudini, înaintașii noștri ne-au putut hărăzi totuși o moștenire însemnată: *biserica*, la care trebuie să ținem cu sfințită îndărătnicie, căci numai la adăpostul ei ne-am putut strecura prin attea venciuri viferoase. Numai în și prin biserică am reușit a trece peste începuturile unei vieți istorice, în accepțiunea respectabilă a acestui cuvânt; numai aici a putut află ocrotire vîlța noastră națională din trecut, acesta fiind singurul teren, unde ne-am putut valida ca Români. Și nici în vremurile de azi nu e altfel; și iarăși numai pe organizația noastră bisericească se razmă, de ca ne începem, fiind vrea să răsufle mai liber, întreg traiul nostru atît de surghiunit din toate părțile...

Istoria acestei biserici trebuie să o studiem fără prget, ca să o cunoaștem și cunoscînd-o să devenim stăpîni vrednici peste moștenirea noastră, după preceptul lui Goethe:

„Was du ererbt von deinen Vätern hast.
Erwirb' es um es zu besitzen“

Mă gîndesc cu drag la constituirea ce căți-va de dincă am avut-o cu fruntașii de dincolo pentru o acțiune comună la congresul interparlamentar din Belgia, unde apoi am aflat că au vorbit pentru noi *Dinescu și Porumbaru*.

Memento neuitate am petrecut în sala „Unionum” la un concert dat de Chiriace cu neîntrecutul său cor, Carmen Sylva. Și mi-a crescut inima (cînd am auzit din gura lui Chiriace despre mărta primire ce li se făcuse în Lugos de către românii bănățeni și cînd am văzut entusiasmul cu care a fost întîmpinat în Sibiu).

Nu e nevoie să spun cum a executat corul „Carmen Sylva” programul lui: o perfecțiunea desăvârșită și în cântările religioase, și în cântecile populare, printr-un *Résu-netul din Ardeal* de Vidu, cu un solo de mezzosoprano (d-ra Bonciu) a sîrînit o furtună de aplauze care nu mai conținau, și în cântecul serii de Gustivel cu un admirabil solo de tenor. Apoi d-ra Drăgulescu în aria celebră din *Lakme*, apoi d-ra Bonciu într-o arie admirabilă de Marcello, apoi Alleluia din *Messia* lui Haendel.

Nici ședințele interesante din sala festivă nu au lipsit: congresul bănelor române din Ungaria a prezentat o deosebită importanță și au dovedit o dată mai mult ce rădăcini adânci a aruncat în poporul românesc de dincolo binefăcătoarea instituție a bănelor populare. Ar fi de dorit ca omenii competenți de la noi, ca Duca, Vintilă Brătianu, Dumitrescu Babești, care au asistat la acel congres, să arate Românilor ei aici unde au ajuns frații noștri și pe acest tărîm, pe care noi am început a călca de abia de patru cinci ani....

Dar' cu ce pot încheia mai bine această dare de seamă, atât de lungă, de cât cu un cuvînt magic, care destăpî în mintea tuturor acelora cari au fost la Sibiu cele mai dulci și mai mișcătoare amintiri: *Săliște!*

Ei, da! Săliște, un sat de vre-o patru mii de suflete, cum sunt câte-va sute în țara românească.

Dar' ce deosebire! Acolo e școlă rurală cu nouă învățători, pentru peste cinci sute de copii, cari toți, fără nicio excepție, merg la școlă, și nu învață numai *cetitul scrisul și socotela*, după cum ar dori *țeranul* de la Muscel, dl Mihal Vlădescu. Este o directoare de grădiniță de copii și sunt două îngrijitoare pentru copiii mai mici de cinci ani, pe cari mamele le lasă acasă cînd se duc la muncă.

În Săliște este o bancă populară cu un milion două sute de mii de corone capital, adică trei mii de lei de fie-care suflet de sălișten; acolo este un medic, onorabilul deputat în parlament, *Comșa*, un protopop. Acolo este o sală de întruniri, o sală de lectură cu bibliotecă, o reuniune de cântări și de teatru popular, o baie populară.

Acest sat, unde nu sunt de cât Români neaoși, are o grădiniță publică, un rîu canalizat, spital, casă comunală, casă parohială,

A cunoscete cât mai precis începutul și fazele de dezvoltare, prin cari a trecut biserica românească, această temelie și pavăză a existenței noastre naționale, va fi de-ăi nu numai un lucru util, prin învățăturile, ce se pot trage dintr'însul, ci chiar o neapărată trebuință, care se impune cu atît mai mult, cu cît acest studiu, vreme îndelungată, a fost cam vitreg tratat, spre vîdita pagubă a educației noastre naționale.

Fiind că studiile relative la istoria noastră bisericească, n'au ajuns a lămurii încă pe deplin nici chiar părțile mai momentuoase ale trecutului nostru bisericesc, de aceea lecțiile următoare, nu vor putea face altceva, decît să încerce a schița, pe baza și cu ajutorul scrierilor și publicațiilor existente, cîteva din epocile mai însemnate, prin cari a trecut biserica românească și cu ea dîmpreună neamul nostru românesc.

Între aceste epoci prima, care se impune luării noastre aminte, este:

Originea Românilor.

Originea taturor popoarelor e mult puțin acoperită de întinuturile timpurilor depărtate și de vîlul neguros al plămăririlor legendare, pe cari critica istoriei e chemată a le strecura prin filiera sa deasă, pînă îi succede a desgăui din ele, a lămurii și fixa adevărul istoric. (Va urma).

e minunată clădire a Bănel, și mai are *Nedudu*, o minunată plimbare pe deal, de unde te bucuri de o priveliște minunată și unde am petrecut cele mai frumoase ore din toată săptămîna, împreună cu *Chiriace* și cu corul lui, cu corul Săliștenilor și cu mai mulți prieteni.

Dar' mai are Săliște ceva pe care l'am lăsat la urmă: fete și neveste rumene și frumoase, de li s'a dus vestea în toată românia, făcînd mîndri și ageri, copii chipeși și vioiași, toți deștepti, cu ochi scînteetori, de ție mai mare dragul să-i privești. Și apoi se îmbracă așa de simplu, cămașa eretă la mîneci, cu șorțuri negre, legate la cap cu testemele, făcîndu cu cojocă fără mîneci, cu minunate cusături împodobite. Și câte și mai câte, că de le-ai înșira pe toate, ai cuprinde toată țoa...

Și acum, destul. Am venit acasă cu mintea plină de impresii neșterse și cu dorința vie să mă mai duc la Sibiu, cînd s'o sfinți, pe la Sf. Dumitru, admirabila catedrală metropolitană. Și așa se face Români cât de mulți de ai noștri, căci nu e mai mare lecție și pildă pentru noi de cât să petrecem din cînd în cînd câte o zi două pe lângă Români de dincolo.

Pentru prăsitorii de vite.

(Imprumuturi ieftine).

Cu scop de a înlesni procurarea (cumpărarea) de vite de prăsilă, subscrisul comitet imbie (acordă) imprumuturi ieftine de bani micilor proprietari de pe teritoriul comitatului nostru.

Vitele, ce se procură au să se țină numai pentru prăsilă.

Drept împrumut se dă deocamdată câte unui econom de vite numai suma recerută pentru cumpărarea unui cap de vită. Vita să se cumpere fie din țerg, fie afară de țerg de la prășitori recunoscuți, cari garantează soțul. Numele vînzătorului trebuie adus la cunoștința comitetului.

Datoria are să solvîcă 5% interese anticipative după suma împrumutată, ear împrumutul are să l'rsplătească în curs de 2 ani în 4 rate semestrale. Despre împrumut datoria are să obligă cu 2 giranți siguri. Împrumutul se numără datoriașului după ce a încheiat țergul cu vînzătorul.

La darea împrumuturilor membrii Reuniunii noastre au înțeles.

Sibiu, 1 Oct. 1905.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța
president.

Vic. Tordășianu
notariu.

Din protopresbiterate.

— Conferința preoțescă din tractul Dej. —

Raport special.

— 11/24 Septembrie 1905.

(Fine).

După acesta s'a pus la ordinea zilei referada presbiterului Gavril Hango asupra proiectului de statute pentru societatea de ajutorare a preoților și învățătorilor gr. or. rom. din arhidieceasa Transilvaniei, inițiată de profesorul gimnazial Dr. Ioan Blaga din Brașov în conferința învățătorescă din Sebeș la anul 1902. — După explicările cunvenite referatul recomanda conferinței cu toată căldura a adera la înființarea acestei societăți atît de necesară pentru preoții mai cu seamă într-o stare materială mai rea și a se face cu toți membrii la ea, ear în proiectul de statute propune unele modificări. — După deliberare generală mai îndelungată pro și contra, conferința aderă în principiu la înființarea societății, dar' dorește, ca preoții să se potă face membrii la ea ori și cînd și nu numai în conferințele preoțesti. Considerînd însă, că toți preoții sunt membrii la fondul arhidieceșan și mulți din ei nu sunt capabili a solvi taxe atît de mari, cînd au a solvi și o mulțime de alte taxe la alte fonduri, membrii la ea nu se anunță nimeni de pe acum. Deci nici la desbaterea proiectului de statute, nu se estinde, ci concludul dimpreună cu modificările propuse de referent să comunice dlui profesor Dr. Blaga spre orientare cu mulțumită pentru interesul ce l'a arătat față de preoție prin această lucrare.

Cu durere trebuie să amintesc însă, că în contra înființării acestei societăți au pre-

dat totemii unii preoți, cari se află într-o stare materială mai bună. Deci se vede, că încă puțin suntem pîrînși de idealismul ce ni-ar gedea atît de bine, și de interesele ce atît de mult ne ard pe cei mai mulți. Dar' sper că barem cei mai tineri se vor pîrînde mai tîrziu de acest idealism și de aceste interese, după ce vor gusta și ei mai mult din amarul vieții ce ne torturază pe mulți atît de mult pînă acum.

Urmatul obiect a fost citirea unei disertațiuni despre lux din partea parohului Sigismund Lengyel. Disertațiul arată cum se manifestă luxul la popor și la inteligenți, apoi cari sunt relele ce izviresc din el și făcînd apoteoa portului național românesc, arată mijloacele prin cari s'ar pută delătura (predici, prelegeri publice și în școlă, exemplu bun din partea conducătorilor poporului și înființarea de reuniuni de temperanță). Manuscrisul se restituie autorului pentru a-și prelucra disertațiunea în formă de predică, carea va avé să o țină poporului în biserică la conferința proxima; părțile cari ar produce ilaritate se le lase însă afară.

Biblioteca protopresbiterală se află tot în starea din trecut. Se aprobă raționările de pe anul 1903 și 1904 și se compune bugetul pe anii 1905 și 1906, ear biblioteca-riului Augustin Herman inv. în Dej i-se dă absolutoriu pentru anii 1903 și 1904, îndatorîndu-l a încasa fără amănare multele taxe restante. Cu designarea opurilor de procurat în cadrul bugetului, conferința încredințează și de astădată pe șeful tractual.

În firul propunerilor, pentru ridicarea nimbului moral al preoției și pentru a da pildă bană și poporului, la propunerea parohului Sig. Lengyel conferința a decis ca cu ocaziunea conferințelor toți preoții să se mărturisască și să se cuminece.

Apoi pentru întărirea iubirei frățești între preoți, pentru mîngăirea familiei și pentru ridicarea solemnității funebrele, la propunerea preotului T. Cotușiu conferința a decis, ca la înmormîntarea fie-cărui preot tractual, într-un cît nu ar lua asupra sa această sarcină, încă de timpuriu să designeze pe un preot, carele să țină predică funebrelă.

Considerînd, că tractul acesta e foarte resfrat și pe unele locuri cu comunicațiune foarte grea și costisitoare, conferința insistă ca conferințele viitoare să se țină în luna lui Iulie cînd ziua e mai mare, comunicațiunea mai ușoară și cînd preoții nu vor fi astfelii siliți să absenteze câte 2—3 zile de acasă spre paguba lor și a parohienilor lor, ear conferința proxima la invitarea parohului T. Purdean s'a decis să se țină în parohia acestuia în Gârbov.

La designarea obiectelor de pertratate în conferința proxima, presbiterul G. Hango s'a oferit a prezenta conferinței o disertațiune despre: Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminecare, principii de rectivă pentru cateheți, ceea-ce conferința a primit cu bucurie.

Apoi preoții vor înainta rapoartele despre activitatea lor și catalocele despre cărțile aflătoare în bibliotecile parohiale, dăndu-le șeful tractual cuiva spre referare, ori referînd înauși asupra lor.

Tot astfel va refera șeful tractual despre executarea concluserilor din partea preoției, referitoare la purtarea conspectelor despre predicile ținute poporului, despre scrierea monografiilor și condicelor parohiale și filiilor, și despre săvîrșirea serviciilor divine la timpurile prescise și după tipic.

În fine bibliotecariul va raporta despre starea bibliotecii protopresbiterale.

Designarea altor obiecte se așteaptă de la preavenerabilul consistoriu arhidieceșan.

Ajurgînd la locul aceste, conferința se declară de secretă și șeful tractual în cuvinte pîrintești arată unele scăderi morale mai bă-tătoare la ochi de cari suferă o parte din preoția tractuală și prin cari respectivii nu se rușineză numai pe sine și familiile lor în tot chipul, ci strică și vîza preoției preste tot mai cu seamă înaintea străinilor și se demoralizează și poporul. Nu dăre de astădată pe nimeni cu numele, dar' de viitor nu-i va cruța, dacă nu se vor îndrepta, și va purcede contra lor în sensul §. 31 p. 4 din statutul organic. Deci rîgî în general preoția a se feri de astfelu de fapte și a-i da și ea înauși mîna de ajutoriu pentru îndreptarea celor decăzuți.

Conferența a luat cu regret la cunoștință cele espuse aci de șeful tractului și promite a se conforma, apoi declarându-se ear' de publică, după comunicarea mai multor ordine consistoriale, cari nu s'au ținut de competența conferinței, protopresbiterul a închis conferința la 3 ore p. m. mulțumind preoșimii pentru seriozitatea impunerii cu care a pertratat obiectele puse la ordinea zilei și punându-i și de astădată la inimă executarea conștiențioasă a multelor concluse bune și frumoase luate în conferințele de până acum — spre binele și onoarea ei și spre binele poporului de la care tragește. G. H.

NOUTĂȚI

Lista viriliștilor comitatului Sibiu pe anul 1906 se va rectifica în 20 și 21 Octobrie n. c. în cancelaria domnului protonotar comitatens. Cei îndreptățiți a li-se computa darea de două ori, sunt provocați a o cere acăsta în scris, ori cu graiul, în zilele înșirate, pentru-că altcum nu se împărtășesc de acest favor acordat din partea legii. Lista ce se va stabili, va fi espusă apoi spre privire publică cu începere din 23 Octobrie n. c. în curs de 15 zile, în cancelaria protonotariului comitatens. Cei nemulțumiți pot înainta recurs.

Principii moștenitori români la Sultanul. Ziarele din România sunt informate, că principele și principesa României vor face la primăvară o vizită la Constantinopol Sultanului.

Inaugurarea statuei poetului Vasile Aleandri, care a fost hotărâtă pentru ziua de 14 Octobrie, Regina Elisabeta a României a binevoit a promite, că va onora-o cu înalta sa prezență.

† Baronul Carol König, șeful cancelariei de cabinet a Majestății Sale Regelui nostru Francisc Iosif I, a decedat în mod subit Mercuri, în etate de 63 ani. Era referent în cauzele aparținătoare Ungariei.

Adunare poporală se va ține Duminecă, în 15 Octobrie n. c. în comuna Rod și în comuna Poiana. Cu ocaziunea acăsta domnul deputat al cercului Cristian, Dr. Nicolae Comșa va face dare de seamă asupra situațiunii politice și se va lua concludu cu privire la votul universal.

Un toast. Prin toate cercurile diplomatice și politice produce vil comentarii toastul rostit de loc. colonel Jochemus, șeful delegațiunii regimentului german de dragoni, toată ridicat la prânzul de gală dat de M. Sa Regele României Carol și care a fost supus mai înainte aprobării cabinetului militar al imperatorului Wilhelm al Germaniei. Jochemus a spus într-o altă, că milioanele de Români din afară de regat privesc cu mândrie și cu dragoste devotată spre M. Sa. Și patrioții noștri nu se indignă?!

De la curtea cu jurați. Sesiunea a doua se va începe la tribunalul din Sibiu în 6 Novembre n., având a se pertracta șese cauze penale. În lista juraților aflăm pe următorii Români: Ioan Baptist Boiu, oficial consistorial, Nicolae Bența, funcționar de bancă, Dr. Tiberiu Bredicean, secretariul „Albinei”, Dr. C. Diaconovich, publicist, ear' ca supleant Dimitrie Comșa, profesor seminarial, toți din Sibiu. Din Sebeșul-săseșc: Simeon Hanegar, controlor la magistrat.

Eitel Frideric se însoră. Se deposesă că Eitel Frideric, al doilea fiu al Imperatorului Wilhelm II al Germaniei, pe care unii dintre patrioții noștri ar voi să-l pună pe tronul ungar, s-a ținut logodna cu principesa Sofia Sarelta de Oldenburg.

Alegere de notariu. Mercuri s'a făcut alegerea de notariu în comuna Avrig, cu care ocaziune a fost ales domnul Eremia Rădușiu, până aci notariu cercoral în Racovița. Pentru postul devenit vacant în Racovița e publicat d'ja concurs, pe pagina IV a numărului nostru de față.

O nouă „hotărâre antipatriotică” nimicită. Congregația comitatensă a cott. Tîrnava-mare a decis, că respinge ordinațiunea ministerială, care impune limba maghiară în școlile nemaghiare. Inspectorul regesc Pogány István a înaintat recurs la ministeriul de culte, și acesta a anulat hotărârea congregațiunii și totodată a îndrumat-o, ca în decurs de 30 zile să aducă o altă deciziune „legală” în chestia acăsta.

Despre Carmen Sylva va vorbi dl Dr. Eugen Filtch și Marti, 17 Octobrie n. începându-și conferința tot la orele 6 seara, în sala mare a comitatului.

Adunare poporală în Ghioroc, lângă Timișoara, s'a ținut Duminecă, în 8 Octobrie n. Au luat parte peste 3000 alegători români. Despre decurgerea ei vom da în numărul viitoru un raport amănunțit, care pentru numărul de față ne-a sosit prea tîrziu.

Urmărirea unui metropolit grec. O telegramă din Constantinopol anunță, că H. Imi-Paşa, inspector general în Macedonia a fost autorizat să urmărească înaltea justiției pe metropolitul grec din Grebena, pentru-că a stat în legătură cu badele grecești.

Palatul păcii. În Haga, unde s'a ținut înțitul congres al păcii, se va ridica un impunător valat. Miliardarul american Carnegie a dăruit spre scopul acesta 5,000,000 de dolari. Comisia a și tărguit un parc uriaș, în mijlocul căruia are să se înalte falna clădire. Pentru zidirea palatului s'a destinat 4,000,000 corone și s'a publicat concurs internațional pentru planul palatului, cu termen de 1 April 1906.

Pentru săraci. Sa anunță din Petersburg, că soția lui Witte, de bucurie că soțul ei a fost ridicat la rangul de conte, a dăruit 10,000 ruble săracilor din capitala Rusiei.

Din Rusia. Dumineca trecută a fost o luptă crâncenă în Moscova, între greviști și cazaci. Un grevist a aruncat o bombă într-o mulțime de stăpâniri, cu care a omorât unsprezece înși dintre ei. Atunci miliția a deschis focul: cincișeci de greviști au fost uciși, ear' șesese răniți. Mai multe sute de inși au fost arestați. Cazacii au măcelărit și femeile cari erau în rîndul prim fără nici o cruțare.

Studentii magiari urmăriți. Cu ocaziunea unei cine comune la mensa academice din Budapesta, în seara zilei 30 Octobrie n., mai mulți studenți magiari au strigat: *Jos cu dinastia! Trăiască republica!* Procurorul a deschis anchetă, căutând cu ajutorul detectivilor să erueze pe cei-ce au comis acăsta crimă de leșă maiestate, — dar până acum fără succes.

Telegraf în Sahara. Peste acest desert colosal se va stabili o linie telegrafică. Ea se va deșaga din rețeaua estemă a teritoriilor de sud spre a s'ajungă la o stație sudică, care nu s'a hotărât încă, după 300 leghe prin desertul cel mare, legând astfel Algeria cu Africa occidentală franceză. Pentru acăsta linie se va adopta probabil forma aeriană. Realizarea acestui proiect va costa 2 milioane și jum. corone.

Oras cu 4 milioane locuitori. În urma recensământului făcut acum de englezi s'a constatat, că în New-York locuiesc 4,265,822 suflete. Cu 828,620 mai multe de cât la finea anului 1900, când s'a ținut numărătorea preliminară. Concluziunea este că în New-York sunt în New-York 600,000.

Cronică literară.

Vești și sfaturi de la frați.

În anul Domnului 1905 s'au întmplat multe lucruri însemnate, peste cari firea noastră de ardeleni greci și ignoranți a trecut cu vedută nepăsare. Ca să salvăm întru câțva situația acăsta precară, voim aminti unele dintre ele și voim arăta, că frații de dincolo — durere, numai o parte nefinșată, — ne-au cam izbăvit de oara ce s'ar putea aduce României, ba ne-au și dăscălit cu vorbe grele, ca pe niște neasvătători frați mai mici. Deci în virtutea acestei poezii ulterioare îmi voim permite să zic une-ori ne în loc de le, ca mai vîrtos să ne roșescă obraji vinovați.

Între multe evenimente s'a petrecut și acesta: Spaniolii au avut o mare serbare literară, căci s'au plinit ani 300 de la apariția romanului Don Quijote de Cervantes. Însoțirea conaționalilor acestui scriitoru epocal ne-a înfăbentat și nouă s'auzele de latini orientali, — căci nu ne-a amintit, mă rog, dl A. D. Xenopol prin „Politica raselor” earăși de acăsta înrudire? — și cum noi suntem omenii faptelor, haid să ne și punem pe lucru. Mare greutate înfățișă însă sfîrea unei teme — căci, evident, numai de scris putea fi vorba, — potrivite pentru o serbare de felul acesta: o serbare latină. Dar' în sfîrșit s'a găsit cineva care și-a zis: La ce atîta bătae de cap? Aici sunt Ovreii, acești piștrui pe corpul luminoș al limbei noastre, și aici sunt Transilvănenii, cei cari primesc mai multă

cultură de la Germani de cât de la frații din Franca. Impotriva lor trebuie să ne ridicăm mic și mare!

Zis și făcut. Paginile goale, închise în roș fără expresie, ale „Revistei idealiste” (numeri pe Februarie și Martie anul acesta) s'au umplut iute și de grabă cu prețioase „Observațiuni asupra limbei românești moderne”, scrise de dl August Scriban. Și astfel cetitorii „Revistei” au aflat, că „mult mai mult de cât Jidanii ne sparcă limba Transilvănenii” și aceiași cetitori au fost, o! de sigur, au fost bucușori că dl profesor Scriban își „face datoria de a suna alarma și a chema pe toți Români la luptă sacră contra tuturor acestor rechini asasini ai limbei românești.” Căci într'adevăr nu se pot „cita innumerablele barbarisme, cu cari (Transilvănenii) intoxică poporul”. Ei „s'au băgat (sic) prin academie, bibliotecă, școle, etc. S'au pripăși în mare număr și în redacțiunea unui ziar poporal cum e „Universul”. Transilvănenii sunt acela cari ne-au întârziat cu zece de ani în dezvoltarea literară” (probabil fiind-că Noul Testament de la Belgrad 1648 e prima traducere bisericească frumoasă în românește și cuprinde sănătoase principii de limbă, fiind-că înțala gramatică e scrisă de Ardeleni, fiind-că transilvăneanul George Lazar a aruncat sămînța cea bună în ogror Munteniei, fiind-că singura epopee a Românilor, „Țiganiada” de Budai-Deleanu, e scrisă tot de un ardelen, etc. etc.). „E sunt acela „cari ne-au poctit ortografia”, ei „asasinăză rațiunea” ș. s. m. d. „Și când îi vedem pe acești nemți și unguri vinînd țanțoși prin România, criticînd tot, și numindu-ne *Evreo-levantini*, trebuie să li mai lăsăm să ne învețe și pe noi *rumânește și pedagogia*?” Acum cine ar mai pute zice ceva în contra esclămării indignatului profesor de la Buzău: „Jos Transilvănenii” deci să fie strigătul tuturor aceloră, cărora rîngele le clocotește sub imperiul celei mai legitime revolte!

În turburarea acăsta, în scrîsnirea acăsta a dinților (așteptî, că acum-acum s'auzi tre-o sudală surugăscă), fără conștiența lorului ce îndeplinește, condeul Dr. Scriban măgălește lă-tia: „Ziarul Adevărul” tot are o limbă mai corectă, căci Jidanii de acolo au învățat în România. Dar' „Universul” a ajuns în așa grad de transilvănean, adică de germanism, înăst e păcat că nu mai există cenzura, ca să i suprimă pur și simplu atîta timp cât ține Transilvănenii în redacțiune”. Apoi, pătîndu-i-se că pîte prea a fost aspru cu frații „ghe ghîncolo”, declară că dlui „nu se aliază cu Români (i) care în revista cutare (nu ne interesează anume) oțnăză pe Transilvănenii”. Și pe urmă, aducîndu-și aminte că Don-Quijote s'a luptat cu morile de vînt, earăși se înflăcăreză și m'ntea de profet prevede timpuri dorite: „Așa dar', Români ai României, să fim gata că d'vom fi chemați să cucerim Transilvania, dar' să nu ne transilvănim până atunci!” Pe dea (August Scriban) îl știm că e de curagios și ne mirăm foarte mult, dimpreună cu celelalte popore din Ungaria, că simte lipsa de a-și mai proclama însuși acăsta virtute: „Să nu mă acuză nimenea, că nu-s patriot: în ziua când voi fi chemat (posta ultimă: Buzău; Telegraf: nr.?) să cucerim Transilvania, voiu porni, cred, înaintea multora”... Drum bun! Dar' ca să nu te plictisești, asociă-ți pe dl G. Pascu, cel care își ține isonul în colonelul prăvuiei „Archivă”, „ghescoperitorul” sistemului de centralizare... ardelenescă în cultura românească.

Iată-ne astfel am ajuns noi Români să avem sievea și să admîrăm nobilele figuri ale lui Don Quijote și a însoțitorului său Sancho Pansa, cu 300 de ani mai tîrziu de cât Spaniolii. Inapoiat popor! Singura mîngăiere ce o mai putem avé este, că eroii noștri naționali ne pot sosi... cu balcul (de nu se va afla cumva pînă atunci arta de a sbura), și se știe, că romanticii viteji din Spania vagabondau călări, ca și ostașii lui Faracn cu câteva mii de ani în urmă.

Să nu urdă cetitorii acestui ziar, că eu im' voiu pune mîntea cu dd. Scriban și Pascu. Iată de ce. Limba scriitorilor ardeleni a mai format obiect de discuție, a mai fost atacată de franțuzomanii din România, nici când înșu cu atîta ridicol și lipsă de obiectivitate, ca în articolul despre cure e vorba. Cine vorește să știe cum e limba, pe

care o laudă dl Scriban (cel care constată — vorba vine, — că prin adoptarea limbei franceze Români n'ar perde, oi ar câștiga, făcîndu-și intrarea în salonul lumii), să cetască articolele: „In chestiunea limbei literare” din „Preludiile” dlui Il. Chendi, „Scrișoarea din Germania” a dlui I. A. Rădulescu din „Omăgiu lui Titu Maiorescu” și altele ale altor autori. Intențiunea mea a fost și este să arăt, cum tratăză de vitreg, flăcău suflului nostru unii dintre frați, înăst ne umple de îndoită durere: pentru sentimentele cari le nutresc față de noi și pentru gradul îngrijitor de ridicol, la care au ajuns. Și, fiind-că mai în jos se va vedé despre ce e vorba, am profitat de acest prilej ca să conving pe cetitorii acestui ziar, că nu unul sau doi, ci un cor întreg de brîște orăcăște în contra noastră. (Va urma.)

Cărți și reviste.

Almanach literar pe anul 1905. Cernăuți. Știm că s'orțea almanachurilor e foarte vitregă, chiar și când sunt alcătuite bine. Să ne aducem aminte de cel al societății „Petru Maior” din Budapesta. Și totuși societățile academice le edau cu deosebită predilecție. Astfel și „Intrunirea academică română Bucovina” scoțe al doilea almanach (primul fusese în 1903), foarte bun și folositor. Biețăși de nume cunoscute îl împodobesc: I. Adam, P. Dulfu, El. Vorunco, M. Eminescu (din acesta sunt două poezii inedite, fără valoare literară, ca și limba notiței ce le însoțește); tot aici găsim poezii de Adrian Forgacl, regretatul poet tînăr bucovinean, cu strofe ca următorele:

În legănatul glas al doinei
E atîta farmec n'ențeles,
Că plîng izvoarele uimite,
Că plîng și apele la șes.

Meritul alcătuitoarelor e, că ne-au dat o cunolegere de bucăși, cari ne pot face o educație națională, lucru de mare folo și în țera lui Stefan-Vodă.

Pe lângă toate laudele acăstora, trebuie să se audă și un regret: cei mai mulți bucovineni nu cunosc limba literară. Prefața almanachului o dovedește clar, cu construcții ca acăstora: la noi nu este griji pentru cultivarea poporului, vom desluși publicul despre scopurile..., existența contravine în mod neiertat principiului... etc.

Dorind fraților bucovineni izbăvirea de acest păcat și felicitându-i pentru alegerea bună a scrierilor, le urăm cele multe înaintea!

Nr. 867 1905.

[247] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători-cantori în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Treiscaune se escrie concurs cu termen de 10 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Dobârlău, cu 600 cor. și cuartir în edificiul școlar.

2. Marcoș, cu ajutoriu de la stat 300 cor., 300 cor. de la comuna bisericească și în cas de a pute forma cor, cantoratul pe deasupra.

3. Zabala, cu 600 cor. și cuartir în edificiul școlar.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au ași așterne rugățile instruite conform legilor în vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Bereczk, comitatul Háromszék, în termenul prefîpt observându-li-se că la cincunale vor avé a conta numai după serviciu neîntrerupt în comuna în care vor fi aleși.

Brețcu (Bereczk) 22 Septembrie 1905. Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. al Treiscaunelor.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Anunț.

Din cauze familiare se află de vînzare eventual închiriere o

(253) 1—2

prăvălie de coloniale, fier, etc.

investită și cu licență de beuturi cu un reviriment anual de 120,000 corone.

Condițiunile mai detaliate se pot afla de la Augustin Dima, Lupény (comit. Hunyad)

Nr. 743 1905.

[249] 2—2

Primăria comunei Daja dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice ce se va ține în 15 Octobrie n. a. c. la 3 ore d. a. **dreptul de pășunat** pe hotarul comunei, pentru toamna și erna 1905, esecitat și până acum. Prețul strigării 200 cor. Vadiu 10%. Condițiunile de licitare se pot vedé în cancelaria comunală în orele de oficiu.

Szám 3976 1905.

[252] 1—2

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye nagyszónói járásához tartozó **Felsősebes és Rákovicza** községekből álló rákoviczai körjegyzőségben megüresedett **jegyzői állásra** pályázatot nyitok és felhívom pályázni óhajtokat, hogy a minősítetségiüket eddigi alkalmatosságukat, erkölcsi magaviseletüket és életkorukat feltüntetve okmányokkal felszerelt, valamint a nyelvismeretükre vonatkozó adatokat tartalmazó pályázati kérvényüket hozzám legkésőbb 1905. évi október hó 25-ig nyújtják be.

Az állás a községi szervezési szabályrendeletben illetve az 1904. évi XI. t. cz.-ben megállapított illetményekkel van járadalmazva. A román nyelvnek szóval és írásban bírása feltétlenül szükséges.

Nagyszónád, 1905. évi október hó 11-én.

Főszolgabíró megbízásából:

Mihály Árpád s. k.
szolgabíró.

Fântănar.

Se întâmplă adesea, că în pivnițele caselor se ivește apă, care produce umezălă în ziduri.

Pentru delăturarea acestui rău s'au făcut și se fac în multe pivnițe așa-numitele **fântâni orbe**.

Cei-ce doresc a'și face astfel de fântâni sunt rugați a se adresa în **strada Gerlitz nr. 9 (Sibiu)**.

(250).1—1

Avis domnilor învățători!

De la **Librăria arhidieceasă** se pot procura **Tabelele de întințune Hölzel**, adică cele patru anotimpuri și casa țărănească, serie completă **33 cor.**, singuratec **6.60 cor.**, plus porto 92 fileri.

Uimitor de efin!

600 obiecte de podobă
numai cu **3 cor. 80 fil.**

Un admir. orologiu anker de precisiune aurit, cu mers regulat, se trage la 36 ore, 3 ani garanție, cu lanț potrivit, 1 cravată modernă de mătășă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel frumos cu imitație de piatră scumpă, 1 sipea de chihlibar pentru cigări, 1 broș elegant pentru dame (noutate), 1 oglindă admirabilă de buzunar, 1 minunat portmoneu de piele, 1 briceag, 1 păreche de bumbi pentru manșete, 3 bumbi de piept de aur-duble cu mecanism patent, un drăgălaș album cu chipuri 36 chipuri cele mai frumoase din lume), 5 obiecte de haz (pentru tineri și bătrân), 1 epistolar, 20 obiecte importante de corespondență și alte 400 diferite obiecte, delipsă în casă. Tote împreună cu orologiu, care e singur vrednic banii, **costă numai c. 3 80**. Se pot procura pe lângă ramburs sau trimițându-se banii înainte de la

[36] 1—1

Versandthaus

S. URBACH, Krakau nr. 54/K.

NB. Pentru obiectele neconveniente se returnează banii.

Micul Calendar pe anul 1906

lângă filele albe pentru notițe, conține sub titlul „Avatul nostru” informațiuni și date esacte asupra tuturor instituțiilor noastre, ca biserici, școli, reuniuni de tot soiul, bănci etc. etc. Prețul unui exemplar legat simplu 40 fil., legat în pânză cu creion 70 fil., plus porto 6 f. A se procura de la **Librăria arhidieceasă, Sibiu** (Nagyszeben).

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată și liberă de ori-ce substanțe păgubitoare.

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun și mai efin, pentru ori-ce albituri și pentru ori-ce metodă de spălat.

Garanță: 25,000 cor. plătește firma Georg Schicht în Aussig fiecareia, care dovedește, că săpunul ei cu numele „Schicht” conține orecari adaosuri stricicioase.

Turnătoră de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armonioase, pe lângă garanția de mai mulți ani, te fie-care mărime, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întorci clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o latitudine, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă:

(119) 16—52

Clopotele găurite

o invenție proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intens, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechi. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor bătrâne cu corone de fier bătut, ca și spre turnarea de toce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La expoziția milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, receală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se returnează banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind neeficac, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

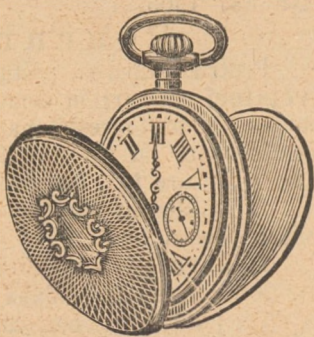
Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și strălăutate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

In loc de 18
corone numai
7 corone.

Un minunat

orologiu de argint pentru domni remontoar Gloria, cu 3 capace tari, fin gravate, cu mers regulat, și pe lângă garanție de 3 ani, cu **numai 7 corone**. Trimite cu ramburs sau prețul înainte — firma **Heinrich Schwarz, Wien 3/1**
Wassergasse 4/g.

251 1—2

Pe timpul secetei din vara trecută abnormală a fost earăși singură în întreaga Ungaria

Prima plantație pentru nobilitarea viței de pe Târnave

(Proprietar: Fr. Caspari, Mediaș 67, Ardeal) care a udat vițele sale cu cantitatea enormă de apă de 5 milioane litri pe zi; este deci singura firmă, care poate lăsa vițe frumoase și în toate privințele (84) 4—47 neesceptionabile.

Catalog ilustrat cu numeroase scrisori de recunoștință gratis.

Cea mai mare prăvălie ardeleană de pălării

FRITZ CONNERTH, palărier

Pălărie preotească përosă.

Pălărie preotească netedă.

Sibiu

strada cisanădiei nr. 1

Pălărie preotească din stofă de cilindre.

Sibiu

strada cisanădiei nr. 1

Se recomandă ca specialitate în cele mai fine pălării preotești în toate formele și calitățile ca de mătășă, de pislă netedă și de pislă përosă în cea mai bună calitate și cu prețurile cele mai efine. — La comande din afară este a se indica esact adresa, cum și soiul și mărimea pălăriei.

Cu totă stima

Fritz Connerth.

[186] 11—21